

לד ע"ב

[א] תוס' ד"ה ואומר כו' שמותי הוא ומשני דמוקצה דב"ה עדיף ומחמירין מפי. ומקשה דמיחלפי שיטתייהו דב"ה, דלעיל קאמרי דבאומר זה וזה אני נוטל למחר סגי, והכא קאמר דבעי שירשום. ומשני דשאני הכא דאקצי' בידים - כצ"ל. ואף שי"ל דהוא הוא הלשון לפי דברי רבא שם, מ"מ אין משמעות הלשון דבעי שירשום.

אור אליהו

ולפיכך כל שהתנה עליהן ואמר איני בודל מהם כל בין השמשות הרי לא בטלן, והרי הן כאילו עומדים חוץ לסוכה, אבל סוכה עצמה על כרחו היא קדושה מגזרת הכתוב דמה חג לה"י³³.

[א] כתבו תוס' ד"ה ואומר: "ואומר מכאן אני נוטל - מקשה בירושלמי מחלפא שטתייהו דבית שמאי, לעיל קאמר לא יטול אלא אם כן נענע, והכא קאמר דבאמירה בעלמא סגי, דהא רבי אליעזר שמותי הוא.

ואם כן כשאמר "איני בודל" מועיל אפילו לעצי הסוכה, וכשיטת הרי"ף³¹.

ועיין גם בר"ן על הרי"ף (זו ע"א), שאחר שהביא את הגירסא כהרי"ף כתב: "זהו דרך הרב אלפסי ז"ל, ולפי זה בעצי סוכה נמי, כי אמר איני בודל מהני לאישתמושי בהו בחולו של מועד או ביום טוב אם נפלה"³². אלא שאח"כ הביא הר"ן את הגירסא שלפנינו וכתב: "כלומר, לא דאמו נויין לסוכה, דנויין לא מיתסרי אלא מפני שהוא מבטלן לגבי סוכה,

כו' הוה מצי למפרך דלמאי דסבירא ליה כו' משום דאינו נשאר במסקנא עכ"ל. דכל דיבור זה אינו בתוס' ישנים, אבל דבריהם מיוסדים על פי שיטת הרי"ף, כמו שכתב ספר המלחמות, דאף לגירסא שלנו האי שנויא דשמואל דקאמר סיפא אתאן לסוכה דעלמא אינו נשאר במסקנא, אלא ההיא דקתני הכל לפי תנאו, מתוקמא נמי באומר איני בודל כו'. ועל פי דברים אלה סליקו דברי התוס' כהוגן בלי גמגום, ומהרש"ל הבין דברי התוס' בדרך רחוק ודחוק ואין כאן מקום להאריך".

³². וכן האריך לבאר הרמב"ן שם במלחמת ה' את שיטת הרי"ף לפי גירסתו. ועיין מהרש"א שהביא את שתי השיטות.

³³. ולמסקנה להלכה כתב שם הר"ן: "הלכך, נקטינן דבסוכה לא מהני תנאה כלל אבל בנויין מהני. ומיהו, דוקא באומר איני בודל שלא בטלן לגבי סוכה מעולם, אבל במתנה ואומר לכשארצה אטול לא מהני, דכיון דפעם אחת בטלן לגבי סוכה הוה להו כסוכה ולא מהני בהו תנאה". והיינו כשיטת רש"י וגירסתו.

דעלמא כו' אבל רמב"ן ור"ן שם לא פי' כן וע"ל סי' רע"ט ס"ד וסי' תקי"ח ס"ח מש"ש". וביאר בדמשק אליעזר שכוונת רבינו, שנחלקו השו"ע והרמ"א כיצד לפסוק להלכה, שדעת השו"ע כמו שכתבו הרמב"ן ור"ן בדעת הרי"ף, שלפי גירסתו בגמ' אין חילוק בין נויי סוכה לעצי סוכה, ובכולם מועיל תנאי, ואילו דעת הרמ"א כרש"י, שיש חילוק בין נויי סוכה, שמועיל בהם תנאי לעצי סוכה שלא מועיל בהם תנאי (וכמו שביארנו למעלה איך הדבר תלוי בגירסא). ועל זה ציין רבינו לדברי השו"ע בהלכות שבת (רעט, ד) שמבואר שם שמועיל תנאי ליהנות מנר דולק לאחר שיכבה, והיינו כשיטת הרמב"ן והר"ן (בדעת הרי"ף), שגם על הסוכה עצמה מועיל תנאי, והרמ"א שם כתב שיש אומרים שלא מועיל תנאי, והיינו כשיטתו כאן שנקט כרש"י, שעל הסוכה עצמה לא מועיל שום תנאי.

³¹. וכן ביאר המהרש"א את דברי התוס': "ועל פי שיטה זו נראה שהוא כוונת התוס' שכתבו אמר רב מנשיא אמר שמואל סיפא אתאן לסוכה דעלמא